

Handleplan for at nedbringe gener fra nattelivet

Indhold

Indledning.....	3
Initiativer der kan iværksættes umiddelbart.....	4
1. Samarbejde mellem Politi og Kommune (TMF, KFF).....	4
2. Strammere håndhævelse af tilladelser og påbud (TMF).....	4
3. Foodtrucks på Rådhuspladsen (TMF).....	5
Initiativer der kræver finansiering.....	6
4. Bevillingspraksis med krav om øget samarbejde (KFF).....	6
5. Bevillingskrav: Ingen drikkevarer udendørs (KFF).....	7
6. Bevillingskrav: Dørmænd efter midnat (KFF).....	8
7. Bevillingskrav: Større ansvar for renhold hos restaurationer uden udendørsservering (KFF).....	8
8. Flere ressourcer til håndhævelse og tilsyn (TMF).....	9
9. Øget kapacitet i affaldskurve (TMF).....	10
10. Udvidelse af renholdelsesbemandingen i morgentimerne fredag-søndag (TMF).....	10
11. Hæve/sænke-pissoirer (TMF).....	11
12. Udvidet spuling i weekenden (TMF).....	12
13. Mobile offentlige toiletter (TMF).....	12
Initiativer der kræver grundigere undersøgelse.....	13
14. Udviklingsplaner for nattelivet i nye bydele og festzoner (KFF, TMF).....	13
15. Fordeling af arrangementer (TMF, KFF).....	15
16. Festivalplads til store arrangementer (TMF).....	16
17. Større ansvar for renhold hos detailhandel mm. (TMF).....	17
18. Dispensation til tidligere igangsættelse af renhold (TMF).....	17
19. Fleksible bus- og taxaholdepladser ved Frue Plads (TMF).....	18
20. Trafikforsøg i Indre By (TMF).....	19
21. Samarbejde med festivaler om håndtering af større forsamlinger i byen (KFF, TMF).....	19
22. Forsøg med at udendørsserveringers lukketid (TMF).....	20
23. Justering af lukkelov – alkoholsalg til senest kl. 24:00 (TMF, KFF).....	21

24.	Alkoholfri zoner (TMF, KFF)	22
25.	Kommunalt tryghedskorps (KFF)	23
26.	Privat forankret "koordinator" for by- og nattelivet (KFF)	24
27.	Adfærds kampagne (TMF, KFF)	24
	Allerede igangsatte initiativer	25

Indledning

Dette katalog over initiativer, der kan medvirke til at nedbringe generne fra nattelivet i København, er et bilag til Københavns Kommunes Restaurations- og Nattelivsplan fra 2017.

Initiativerne er udvalgt på baggrund af en analyse af nattelivet i København foretaget af Kultur- og Fritidsforvaltning og Teknik- og Miljøforvaltningen i 2017. Datagrundlaget fremgår af dokumentet ”Kortlægning og datagrundlag, der er vedlagt Restaurations- og Nattelivsplan 2017.

Datagrundlaget består bl.a. af kort over registreringer af affald fra nattelivet, antallet af nattilladelser mm. Registreringerne anvendes til at udpege de steder, der er mest belastede. Data er kvalificeret ved dialogmøder med kommunens lokaludvalg og relevante erhvervsaktører. Pointer fra de to møder fremgår også af dokumentet.

Initiativer

Kortlægningen af nattelivet i København viser, at der er mest aktivitet i Indre By, Indre Vesterbro og Indre Nørrebro, og om sommeren også på Islands Brygge langs havnen. Initiativerne tager derfor i høj grad udgangspunkt i generne fra nattelivet i disse områder. Forskelle i fx byrum og aktivitetstyper betyder, at generne – og dermed også løsningerne – varierer fra kvarter til kvarter og fra gade til gade. Det er vægtet, at initiativerne har bred effekt på generne i et konkret område.

Udover disse målrettede initiativer rummer kataloget også indsatser, der favner større dele af byen. Det er generelt set mere langsigtede initiativer, der er fokuseret omkring byudvikling, og som skal aflaste især Indre By, Vesterbro og Nørrebro og samtidig sikre spredning til nye bydele uden at udvikle nye geneområder.

Initiativerne er opdelt i tre overordnede kategorier:

- Initiativer som umiddelbart kan iværksættes ved fx praksisændring.
- Initiativer som kan iværksættes, såfremt der findes finansiering.
- Initiativer der kræver grundigere undersøgelse af muligheder og konsekvenser i en størrelsesorden, hvor der skal afsættes ressourcer til undersøgelsesfasen. Såfremt initiativerne iværksættes på baggrund af forundersøgelsen, kræves der for nogles vedkommende finansiering til anlæg, mens øvrige kan gennemføres uden yderligere finansiering.

En del af initiativerne er skalerbare i forhold til indsats og effekt. Dette er beskrevet under de enkelte initiativer.

Ansvarsfordeling

Ud for initiativerne er det angivet, hvilken forvaltning der har ansvar for igangsættelse og opfølgning:

KFF = Kultur- og Fritidsforvaltninger har ansvar for igangsættelse og opfølgning på initiativ.

TMF = Teknik- og Miljøforvaltningen har ansvar for igangsættelse og opfølgning på initiativ.

KFF, TMF/ TMF, KFF = Begge forvaltninger har en væsentlig rolle i initiativer, men førstnævnte forvaltning driver projektet.

Igangværende initiativer

Under planens udarbejdelse er der allerede iværksat flere initiativer, der skal begrænse generne fra nattelivet. Sidst i dokumentet præsenteres de allerede igangsatte eller finansierede initiativer.

Initiativer der kan iværksættes umiddelbart

1. Samarbejde mellem Politi og Kommune (TMF, KFF)

Formål: At kommunen og politiet finder nye samarbejdsmetoder om at håndhæve den offentlige orden på kommunale pladser, parker og vejarealer, så især støjgenerne fra festen i gaden nedbringes.

Effekt: Effekten afhænger af, om der kan udvikles nye metoder inden for de eksisterende ressourcer. Potentialet, for at initiativet kan medvirke til at nedbringe støjgener, er stort.

Beskrivelse: Kommunen inviterer Københavns Politi til at indlede samarbejde om, hvordan fest og høj aktivitet på gader kan begrænses, så generne for de omkringboende minimeres. Det er i dag alene politiet, der med ordensbekendtgørelsen kan regulere gadeuorden.

Samarbejdet skal resultere i en konkret plan for, hvordan politi og kommune kan arbejde bedre sammen. Emner der kan undersøges er blandt andet følgende:

- Fælles prioritering af indsatser
- Koordineret patruljering
- Politiets deltagelse i styregruppen for implementering af initiativerne. (Se afsnittet ”Organisering, opfølgning og revision” i Restaurations- og nattelivsplan 2017)
- Kan kommunen have en særlig rolle i forhold til at tilkalde politiet, når fx nattelivsvagten observerer optøjer?
- Kommunalt tryghedskorps med nem kontakt til politiet (Se initiativ 25)
- Kan kommunen udarbejde egne ordensbekendtgørelser og fx udskrive bøder?

Virkeområde: Islands Brygge om sommeren, Indre By og andre områder med højt niveau af fest i gaden.

Økonomi: Initiativet kræver ikke finansiering. Samarbejdet kan dog åbne op for initiativer, der kræver finansiering.

Ansvarlig forvaltning: TMF og KFF.

2. Strammere håndhævelse af tilladelser og påbud (TMF)

Formål At minimere støj fra arrangementer og restaurationer ved at skærpe håndhævelsen af de tilladelser og påbud, som kommunen giver til nattelivet.

Effekt: At stramme håndhævelsen vil have effekt i forhold til restaurationer og arrangører, der ikke overholder vilkårene.

Beskrivelse: Kommunen har via nattelivsvagten og på baggrund af indkomne klager erfaret, at nogle restaurationer og arrangører ikke overholder kravene i forbindelse med tilladelser til fx udendørs-servering, bevilling og arrangementer. Eksempelvis overholdes tilladte lydniveau, krav om oprydning under og efter udendørs-servering og lukning af vinduer ikke altid.

Kommunen håndhæver i dag tilladelser gennem nattelivsvagten. Nattelivsvagten fører primært tilsyn på baggrund af klager og i første omgang søger vagten løsning gennem dialog, hvilket ofte løser problemet med det samme. Der er dog mulighed for at stramme håndhævelsen, så tolerancen over for overskridelser bliver mindre, og det får konsekvenser for fx bevilling, tilladelse til udendørs-servering eller kommende arrangementer.

Nattelivsvagten bliver generelt mødt positivt, når de gør opmærksom på, at krav ikke overholdes. Gælder det fx åbne døre og vinduer, bliver de normalt lukket med samme, og musikken bliver også dæmpet ved overskridelse af lydniveau. Hvis det besluttet at ændre praksis, skal der laves et nyt administrationsgrundlag.

Virkeområde: Hele byen

Økonomi: Initiativet kræver ikke finansiering.

Ansvarlig forvaltning: TMF

3. Foodtrucks på Rådhuspladsen (TMF)

Formål: Ved at lede festdeltagerne i samme retning, når de skal hjem, kan man begrænse gener fra festen i gaden i form af glasskår, opkast, skodder og urin til Rådhuspladsen og bedre fokusere renholdelsesindsatsen og muligvis mindske festen i beboelsesområder.

Effekt: Effekten kan undersøges ved et midlertidigt forsøg. Hvis det har positiv effekt, kan det undersøges om en lignende løsning kan bruges andre steder. Initiativet kan være med til at lede festen i gaden væk fra beboelse.

Beskrivelse: Udover trafik af besøgende mellem barerne i Nørre Kvarter er der også en del trafik i de små gader, når bargæsterne går mod Nørreport for at tage tog/bus/metro hjem. Gæsterne skal i stedet ledes mod Rådhuspladsen, hvorfra der pt. kører 6 natbuslinjer og hvor der også vil komme en metrostation. Det er også muligt at gå videre mod enten Vesterport eller Københavns Hovedbanegård.

For at lede festen i den rigtige retning, kan man forsøgsvis tillade at opstille en klynge af foodtrucks på Rådhuspladsen. Det er vigtigt, at pladsen er ren om morgenen, når byen vågner, og den daglige færdsel begynder. Initiativet kan udvides med at tænke i affaldsløsninger, som er tilpasset festdeltagerne.

Muligheder og risici i forhold til fx renhold, trafik og effekt generelt kan undersøges gennem et pilotforsøg.

Virkeområde: Vestergade og de tilstødende gader og stræder i Indre By.

Økonomi: Initiativet kan igangsættes som pilotforsøg uden finansiering.

Ansvarlig forvaltning: TMF

Initiativer der kræver finansiering

4. Bevillingspraksis med krav om øget samarbejde (KFF)

Formål: At restauratører igangsætter konkrete initiativer til nedbringelse af gener for at kunne opnå en nattilladelse.

Effekt: Effekten er høj, hvis det lykkes at ændre adfærden hos gæster, som bidrager væsentligt til generne i forbindelse med deres besøg på restauranterne.

Beskrivelse: Københavns Kommune ønsker, at Bevillingsnævnet fører en fast praksis gældende for hele byen.

1. Bevillingsnævnet kan i afgørelser lægge vægt på, at restauratøren har iværksat positive og betryggende initiativer. Positive og betryggende initiativer kan være:
  - Etablering af rygerum, frivillig brug af dørmænd, øget renholdelsesindsats omkring restaurationen, naboinddragelse, dokumentation for begrænsede gener, ekstra lyd-isolering, skærpet fokus på kontrol i døråbningen, uddannelse af personale mv.
2. Foretages ingen positive og betryggende initiativer, skal nattilladelser begrænses, såfremt det kan dokumenteres at:
  - beboelsestætheden tilsiger at udvise tilbageholdenhed, og
  - der i forvejen er et højt niveau af gener i området, eller
  - risikoen for, at området udvikler et højt niveau af gener, er stor.

Bevillingsnævnet skal altid foretage en individuel behandling og konkret afvejning af omstændighederne i hver enkelt sag indenfor rammerne af bl.a. restaurationsloven. Hertil bemærkes, at der for fornyelser af eksisterende nattilladelser gælder anderledes skærpede krav for eventuelt at meddele et afslag end ved ansøgninger om nye eller udvidede nattilladelser. Dette skyldes, at ansøger har indrettet sin virksomhed på at have en nattilladelse til et bestemt tidspunkt.

Virkeområde: Hele byen

Økonomi: Kræver finansiering bl.a. til juridisk forarbejde, flere partshøringer og opfølgning på flere vilkår i hver sag.

Ansvarlig forvaltning: KFF

5. Bevillingskrav: Ingen drikkevarer udendørs (KFF)

Formål: At begrænse støjen fra feststemte bargæster, der opholder sig uden for en beværtning for at ryge eller trække frisk luft ved at reducere den gennemsnitlige tid, hvor gæsterne opholder sig udenfor. Initiativet kan desuden bidrage til at reducere mængden af glasskår og affald i gaden og dermed mindske behovet for renhold.

Effekt: Initiativet vurderes at have høj effekt i forhold til støjgener, da bargæster i mindre grad vil bidrage til festen i gaden. Initiativet vurderes også at have rimelig effekt på renhold ved at mindske risikoen for knust glas.

Beskrivelse: Det skal undersøges, om det kan skrives ind i fremtidige bevillinger, at gæsterne ikke må medtage drikkevarer udendørs, hvis restaurationen ikke har udendørsservering. Alternativt kan der arbejdes med initiativet i samarbejde med restauratører.

Nogle barer og diskoteker tillader i dag, at gæster kan tage deres øl eller drink med udenfor, så længe den hældes op i et plastikglas. Det er positivt i forhold til at undgå glasskår på gaderne, men kan betyde, at gæsterne tager ophold udenfor i længere tid, mens de nyder deres drikkevarer.

For at undgå drikkevarer udendørs, kan barerne opsætte en *ølhylde*. Det er en hylde til midlertidig opbevaring af drikkevarer opsat tæt på udgangen. Ideen er, at barens gæster stiller deres drikkevarer på hylden, inden de går udenfor for at ryge eller trække frisk luft, og at de hurtigt kommer ind igen for at drikke videre.

Ølhylde er i modstrid med de generelle advarsler mod at efterlade sine drikkevarer uden opsyn med risiko for, at der bliver puttet noget i ens øl/drink. Kommunen opfordrer derfor ikke til opsætning af ølhylde uden opsyn.

En opfordring eller påbud om, at der ikke tages drikkevarer med udenfor efter et givent tidspunkt, overlader det til restaurationen, hvordan de vil sikre det. Initiativet kan dog med fordel kombineres med initiativ 6 "Bevillingskrav: Dørmænd efter midnat".

Kunder har ifølge lovgivning ret til at tage deres indkøbte varer med sig, og flaskeøl vil derfor stadig kunne tages med videre.

Virkeområde: Indre By hvor der ikke er udendørsservering.

Økonomi: Kræver finansiering bl.a. til juridisk forarbejde, flere partshøringer og opfølgning på flere vilkår i hver sag.

Ansvarlig forvaltning: KFF

6. Bevillingskrav: Dørmænd efter midnat (KFF)

Formål: At dørmænd er med til at opretholde orden i forhold til gæster på vej til og fra restauranten. Dørmænd opfordres (forpligtes) til at gå i dialog med nattelivets gæster i gader og foran barer og diskoteker med henblik på at begrænse støjen fra mennesker og forsamlinger.

Effekt: Effekten, af at dørmænd er med til at begrænse ophold foran restauranterne, vurderes at være høj i forhold til at lægge en dæmper på festen i gaden.

Beskrivelse: I forbindelse med tildeling af bevilling til natklubber, diskoteker og livlige barer med plads til et vist antal gæster, skal der stilles krav om dørmænd efter midnat, når omstændighederne taler for det. De er bl.a. nødvendige til at hindre at drikkevarer tages med ud jf. initiativ 5. Kommunen kan i den forbindelse opfordre til, at dørmændene også interagerer med feststemte gæster uden for restauranten, selvom der ikke er tale om gæster.

Kommunen kan stille krav om dørmænd efter midnat i bevillinger på baggrund af en konkret vurdering.

Dørmænd, der er med til at sikre ro og begrænse støjen fra feststemte gæster uden for baren, er også kendt under betegnelsen ”tyssemænd.”

Flere dørmænd ved udskænkingssteder

Som en del af forsøget med, at dørmændene skal tage et ansvar for at holde støjniveauet fra mennesker og forsamlinger nede, kan det overvejes om der ved større barer, skal stilles krav om flere dørmænd.

Virkeområde: Alle større barer/diskoteker med beboelse i nærheden – især Indre By.

Økonomi: Kræver finansiering bl.a. til juridisk forarbejde, flere partshøringer og opfølgning på flere vilkår i hver sag.

Ansvarlig forvaltning: KFF

7. Bevillingskrav: Større ansvar for renhold hos restauranter uden udendørsservering (KFF)

Formål At skærpe restauratørernes ansvar for renhold under og efter nattelivet.

Effekt: Stor effekt i forhold til affald efter festen i gaden.

Beskrivelse: Forvaltningen oplever, at der i forbindelse med nattelivet i København er øgede affaldsmængder udenfor restauranter med nattilladelse.

Restauranter med udendørsservering er i dag forpligtet til at opstille affaldskurve og askebægre og renholde løbende og efter lukketid på deres udeserveringsområde. Denne forpligtelse kan med fordel udvides til at gælde restauranter med nattilladelse, således at de sørger for at renholde foran

deres facade (fx fjerne glas og flasker inden de ender som glasskår). Det kunne bidrage til løbende renhold i de nattetimer, hvor kommunen ikke har renholdelsesmedarbejdere på gaden.

Aarhus Kommune har ved krav om opsætning af egne affaldskurve hos barer og fastfoodrestauranter m.fl. reduceret mængden af henkastet affald og derved opnået gode resultater med tættere samarbejde og krav til de erhvervsdrivende i nattelivet.

Løbende renhold foran restaurationer kan indgå i behandling af ansøgning om bevilling.

Virkeområde: Nørre Kvarter, Gothersgade og andre steder, hvor der er mange restaurationer, få udendørsserveringer og meget affald.

Økonomi: Kræver finansiering bl.a. til juridisk forarbejde, flere partshøringer og opfølgning på flere vilkår i hver sag.

Ansvarlig forvaltning: KFF

8. Flere ressourcer til håndhævelse og tilsyn (TMF)

Formål At minimere støj og affald i nattelivet ved at føre flere tilsyn med de tilladelser og påbud, som kommunen giver til nattelivet.

Effekt: At øge ressourcer til håndhævelse og tilsyn vil både have effekt i forhold til restaurationer og arrangører, der ikke overholder vilkårene samt have en forebyggende effekt.

Beskrivelse: Kommunen har via nattelivsvagten og på baggrund af indkomne klager erfaret, at nogle restaurationer og arrangører ikke overholder kravene i forbindelse med tilladelser til fx udendørs-servering, bevilling og arrangementer. Eksempelvis overholdes tilladte lydniveau, krav om oprydning under og efter udendørsservering og lukning af vinduer ikke altid.

Kommunen håndhæver i dag tilladelser gennem nattelivsvagten, som primært fører tilsyn på baggrund af klager. For at være mere til stede i gadebilledet og føre mere systematisk forebyggende tilsyn, skal der tilføres flere ressourcer til en skærpet håndhævelse af de regler, der allerede findes, og som har til formål at minimere gener fra erhvervsaktører i nattelivet.

Nattelivsvagten bliver generelt mødt positivt, når de gør opmærksom på, at krav ikke overholdes. Gælder det fx åbne døre og vinduer, bliver de normalt lukket med det samme, og musikken bliver også dæmpet ved overskridelse af lydniveau. En større tilstedeværelse i byen vil betyde, at lignende gener kan afhjælpes hurtigere eller oftere alt efter fordeling af ressourcer. Det vil også lede til flere håndhævelser og opfølgning på håndhævelse.

Virkeområde: Hele byen

Økonomi: Initiativet kræver finansiering og kan skaleres i forhold til indsats.

Ansvarlig forvaltning: TMF

9. Øget kapacitet i affaldskurve (TMF)

Formål: Henkastet affald fra festen i gaden kan holdes nede og reduceres ved at opsætte komprimerende affaldskurve på de lokaliteter, hvor erhvervsdrivende ikke har udendørsservering, men hvor borgere alligevel opholder sig, fester og spiser deres natmad.

Effekt: Effekten vurderes at være stor i forhold til at begrænse mængden af henkastet affald fra festen i gaden og lade byrum fremstå pænere i morgentimerne.

Beskrivelse: Forvaltningen oplever overfyldte affaldskurve i weekendmorgenerne på en lang række feststrækninger i byen, med det resultat at affaldet flyder på gaden rundt omkring affaldskurvene. Dette indikerer, at borgerne ønsker at smide deres affald ud i affaldskurvene, men er forhindret, fordi kapaciteten i de offentlige affaldskurve er for lille.

Dette opleves særligt i områder hvor der er tendens til natlig picnicadfærd; Hvor festende borgere har købt natmad og drikkevarer og finder et sted at sidde for at spise og drikke i fællesskab. Dette foregår ofte på bænke og trappestene, men også på andre typer sidemuligheder eksempelvis europaller, elskabe og plantekummer.

Forvaltningen foreslår at udvikle og opsætte en komprimerende affaldskurve på de lokaliteter hvor der er tendens til natlig picnic og hvor der samtidig ikke er hverken barer, diskoteker, fastfood restauranter eller døgnåbne kiosker til at understøtte behovet for udsimidning af affald og hvor de nuværende affaldskurve har vist sig ikke at være tilstrækkelige.

Virkeområde: Gothersgade, Rådhuspladsen, Sønder Boulevard, Islands brygge, Nyhavn, Christianshavn m.fl.

Økonomi: Initiativet kræver finansiering af indkøb, etablering og drift.

Ansvarlig forvaltning: TMF

10. Udvidelse af renholdelsesbemandingen i morgentimerne fredag-søndag (TMF)

Formål At gøre det muligt at nå at rydde og rengøre gader i de dele af byen, hvor der er fest i gaden, inden butikkerne åbner og resten af byen vågner.

Effekt: Effekten er høj i forhold til at fjerne affald fra festen i gaden, inden byen vågner. Indsatsen har størst effekt, hvor der både er høj aktivitet om natten og om formiddagen.

Beskrivelse: Det er forvaltningens erfaring, at det i visse områder er i weekendmorgentimerne, at renholdelsesmedarbejderne har mest travlt. Der genereres mængder af affald som følge af nattelivet, herunder særligt emballage fra drikkevarer (flasker, dåser og plastikglas) og fastfood, glasskår og skodder.

Renholdelsesmedarbejderne kan først komme i gang med oprydningsarbejdet omkring kl. 06.00 både på grund af tilgængelighed, af hensyn til medarbejdernes sikkerhed og støj fra renholdelsesmateriel (feje- og spulemaskiner). Oprydnings- og rengøringsarbejdet skal gerne være afsluttet inden kl. 09-10:00, hvor butikkerne åbner og menneskemængden atter indtager gaderne.

Ved at øge bemanningen i disse timer på dagen kan en større del af byen blive renholdt, inden borgerne bevæger sig ud på gaden, og derved oplever en renere by.

Virkeområde: Indre By, Nørrebro, Halmtorvet

Økonomi: Initiativet kræver finansiering af drift.

Ansvarlig forvaltning: TMF

11. Hæve/sænke-pissoirer (TMF)

Formål: Formålet er at stille flere toiletfaciliteter til rådighed i aften og nattetimerne, og herved mindske uringener fra festen i gaden.

Effekt: Effekten vurderes at være høj i forhold til uringener fra festen i gaden. Urinalerne kan desuden bruges til at ændre byrummet i forhold til trafik og adfærd.

Beskrivelse: Beboere i områder med fest oplever store lugtgener fra urin særligt i porte og lignende. Urin på offentlige arealer spules væk af forvaltningens drift, men er til stor gene, indtil forvaltningen har gennemført renholdet. Kontinuerlig spuling slider på facader, og forvaltningen er bekendt med at urin i større mængder ødelægger beplantning og murværk.

Forvaltningen foreslår etableringen af nedgravede pissoirer eller toiletter, som hejses op af forvaltningen kl. 22 og sænkes, når driften renholder området kl. 8 næste morgen.

Esbjerg kommune har etableret nedgravede pissoirer i 2004. Hejsning/sænkning af pissoiret bliver foretaget i samarbejde med et af værtshusene i byen. Det hæves kl. 22.00 og sænkes når beværtningerne lukker. Esbjerg Kommune oplyser, at pissoirerne fungerer efter hensigten.

Initiativet kan udføres i mindre skala, så kommunen kan vurdere effekten, inden yderligere investering.

Virkeområde: Halmtorvet, Nørre kvarter, Islands Brygge, Strøget

Økonomi: Initiativet kræver finansiering til indkøb, etablering og drift.

Ansvarlig forvaltning: TMF

12. Udvidet spuling i weekenden (TMF)

Formål Formålet med en udvidet spuleindsats fredag til søndag morgen er at få fjernet uringener fra nattelivet hurtigt og effektivt, så beboerne bliver generet mindst muligt (tidsmæssigt).

Effekt: Effekten vurderes at være høj i forhold til at fjerne urin fra nattens fest i gaden og er oplagt, hvor der ikke er mulighed for at opsætte en form for toiletfaciliteter. Spuling fjerner også opkast.

Beskrivelse: Beboere i områder med fest oplever lugtgener fra urin, særligt i porte og lignende. Urin på offentlige arealer spules allerede - i udvalgte områder - væk af forvaltningens drift. Spulingen foregår med desinficerende væske, der fjerner lugtgener.

Den eksisterende spuleindsats omfatter strategiske gader og strækninger i Indre By, herunder Strøget og Latinerkvarteret, hvor der særligt opleves gener fra urin i porte i forbindelse med natteliv. For at nedbringe lugtgener fra urin kan indsatsen øges i Indre By og brokvartererne, hvor der også opleves lugtgener fra urin.

Beboere på Vesterbro omkring Halmtorvet har overfor forvaltningen efterspurgt en spuleindsats, da der opleves lugtgener, som følge af gæster fra nattelivet i Kødbyen.

Kommunen antager, at kontinuerlig spuling slider på facader, og kommunen er også bekendt med at urin i større mængder ødelægger beplantning og murværk. Det er derfor afgørende, at en udvidelse af spuleindsatsen balanceres i forhold til evt. øget slitage på facader

En udvidet spuleindsats kan vurderes og balanceres i relation til øvrige løsningstiltag, såsom flere mobile toiletter, hæve-sænke pissoirer mm.

Virkeområde: Gothersgade, Nørre kvarter, Halmtorvet

Økonomi: Initiativet kræver finansiering af drift og evt. indkøb af mere materiel.

Ansvarlig forvaltning: TMF

13. Mobile offentlige toiletter (TMF)

Formål: Formålet er at stille flere toiletfaciliteter til rådighed i aften og nattetimerne, og herved mindske uringener fra festen i gaden.

Effekt: Effekten vurderes at være høj i forhold til uringener fra festen i gaden. Initiativet er skalerbart og kan iværksættes som et pilotforsøg med et lille antal mobile toiletter på fx én plads i første omgang og efterfølgende udbygges til andre områder.

Beskrivelse: Beboere i områder med fest oplever store lugtgener fra urin særligt i porte og lignende. Urin på offentlige arealer spules væk af forvaltningens drift, men er til stor gene, indtil forvaltningen har gennemført renholdet.

For at imødekomme problemstillingen kan der trækkes på erfaringer fra større arrangementer og festivaler, hvor der opstilles toiletter midlertidigt i forbindelse med arrangementet. Mobile toiletter kan opstilles i weekenden i områder med stor nattelivsaktivitet og fest i gaden.

I forhold til plads er det mest oplagt at opstille de mobile toiletter på pladser. I de snævre gader i Nørre Kvarter, vil mobile toiletter optage meget plads og risikere at nedsætte fremkommeligheden. Det er dog noget, der skal undersøges nærmere og eventuelt testes ved et pilotforsøg. Fx kunne der laves et forsøg med opstilling af mobile toiletter ved Nørreport, hvor mange gæster kommer forbi på vej hjem fra byen.

Kommunen har erfaring med at opstille to mobile toiletter på Gammel Torv i weekenden. Det har foregået gennem en aftale med en ekstern entreprenør, som har opstillet toiletterne torsdag og afhentet dem igen søndag. Det er kommunens erfaring, at løsningen er i den dyre ende, da toiletterne skal transporteres frem og tilbage. Det er samtidig erfaringen, at toiletterne fylder meget på pladsen og skæmmer gadebilledet. Disse forhold skal afvejes og kan afprøves i et pilotforsøg.

Virkeområde: Gothersgade, Nørre kvarter, Halmtorvet, Gammel Torv, Islands Brygge

Økonomi: Initiativet kræver finansiering til indkøb/leje og drift af toiletter.

Ansvarlig forvaltning: TMF

Initiativer der kræver grundigere undersøgelse

14. Udviklingsplaner for nattelivet i nye bydele og festzoner (KFF, TMF)

Formål: At flytte aktiviteter væk fra de mest belastede områder og sikre, at befolkningstilvæksten i København ikke bliver en yderligere belastning i de områder, hvor der i forvejen er et højt aktivitetsniveau om natten ved at styre udviklingen hen, hvor den giver færrest gener.

Effekt: Effekten varierer efter indsatsen. Potentialet er meget højt, og initiativet er nødvendigt, da befolkningstilvæksten nødvendiggør, at der findes nye festområder, hvis ikke de etablerede områder skal belastes yderligere.

Beskrivelse: Initiativet går ud på at arbejde mere strategisk med natteliv i forhold til, at indbyggertallet stiger, og der skal gøres plads til flere gæster i nattelivet.

Et udgangspunkt er at gennemgå byen for områder som fx Kødbyen, hvor der vil være mulighed for natteliv med få gener. Kommunen har bl.a. modtaget forslag om, at der kan etableres lignende områder ved fx Prøvestenen, Vasbygade eller Otto Bussesvej.

Det nye TAP1 er et eksempel på et af Københavns nye oplevelsesvenues. Det er beliggende i den tidligere spritfabrik på Amager på Raffinaderivej 10, 2300 København S og ligger i nærheden af grønne områder ved Kløvermarken. Huset gennemgår en totalrenovering, der skal dimensionere huset til en kapacitet på op til 6.500 gæster. Kommunen vil se på muligheder for at udvikle flere aktiviteter ud fra dette og lignende områder.

Foto: Industribygningen som skal huse det nye TAP 1

Kilde: <http://tap1.dk/about-venue/>

Herudover kan nattelivet også i højere grad tænkes ind i byudviklingsprojekter, så der findes plads til nattelivet i nye kvarterer, allerede inden de første beboere flytter ind. Erfaring viser, at der er flest personer, der generes af nattelivet i kvarterer, hvor nattelivet er relativt nyt og udvikler sig hastigt i modsætning til kvarterer med en lang historie for natteliv, fx Nyhavn.

Initiativet kan også tage hånd om eksisterende bydele, der undergår en forandring i forhold til natteliv. Som eksempel kan nævnes Christianshavn, hvor der berettes om øget aktivitet som følge af Indrehavnsbroen, hvilket også kortlægningen understøtter. I dette tilfælde kan det undersøges, hvad der skal til for, at nattelivet på Christianshavn opleves som en positiv eller neutral udvikling af beboerne.

Nogle initiativer kan være midlertidige – eller foregå i periodevist - således at et område ikke permanent har én bestemt type aktivitet hele året, men derimod kan variere efter muligheder, behov og målgruppe.

Virkeområde: Christianshavn, Carlsberg, Nordhavn, dele af Valby, Sydhavn, Ørestad, nedlagte industri områder.

Økonomi: Initiativet kræver ressourcer til nærmere undersøgelse. Omkostningen afhænger af i hvilken størrelsesorden der arbejdes med initiativet.

Ansvarlig forvaltning: KFF

15. Fordeling af arrangementer (TMF, KFF)

Formål: Finde plads til arrangementer så der er færrest muligt gener både set i forhold til antallet af berørte naboer og genernes hyppighed.

Effekt: Effekten i forhold til nattelivet er begrænset, da relativt få arrangementer er direkte relateret til natteliv. Oplevelsen af effekten kan dog være større, da kommunen har erfaring med, at den samlede genebelastning over hele døgnet har betydning.

Beskrivelse: Der igangsættes en undersøgelse af, hvordan arrangementer kan fordeles over byen, så generne mindskes mest muligt. Ved at sprede arrangementerne vil mange borgere opleve gener få gange og ved at samle arrangementer vil de samme (relativt få) borgere opleve mange gener fra arrangementerne. Undersøgelsen skal give svar på, hvordan arrangementerne kan placeres i byen, så de først og fremmest bliver et aktiv, og så de giver færrest mulige gener.

Undersøgelsen skal også give svar på, hvordan man kan trække flere arrangementer til de bydele, der ønsker det, og hvordan man kan flytte arrangementer fra belastede områder og derved sikre en bedre balance.

Der er desuden mulighed for at udvide undersøgelsen, så fordelingen af nattilladelser tages med, og det undersøges, om det er bedst at samle eller sprede nattilladelser i forhold til at mindske gener fra nattelivet.

Dette initiativ mindsker ikke i sig selv generne fra nattelivet, og bør kombineres med andre indsatser ved fastlæggelse af en strategi for at samle eller sprede arrangementer.

En strategisk fordeling af arrangementer vil kræve en anden form for administration end den der gælder i dag, hvilket bør tænkes med ind i opgaven. Der skal desuden træffes beslutning, om initiativet alene gælder arrangementer, der relaterer sig til nattelivet, eller om den skal gælde alle arrangementer.

Virkeområde: Hele byen

Økonomi: Initiativet kræver ressourcer til en større undersøgelse. Derudover kan der være udgifter forbundet med kvalificeret dataindsamling, som kan bruges til at undersøge konsekvenserne af de forskellige løsningsmuligheder – ny forskrift for arrangementer er en mulighed.

Ansvarlig forvaltning: TMF, KFF

16. Festivalplads til store arrangementer (TMF)

Formål: At så få som muligt oplever gener fra store arrangementer ved at afholde dem på steder uden nærtliggende beboelse.

Effekt: Effekten afhænger af, hvor mange arrangementer, der afholdes på pladsen. Hvis det kun er de allerstørste, er effekten relativt begrænset i forhold til det nuværende niveau. En velfungerende festivalplads kan dog også tiltrække flere store arrangementer. Effekten afhænger også af placering, og kan begrænse festen i gaden, når arrangementerne slutter.

Beskrivelse: Ved at samle og afholde store (musik)arrangementer på udvalgte festivalpladser væk fra de tæt beboede bydele og gader, vil så få beboere som muligt opleve gener fra arrangementerne. Det gælder blandt andet støjgener, når arrangementet står på, og gener fra affald, glasskår, urin og opkast dagen derpå.

Der skal udvælges en eller flere festivalpladser til afholdelse af store arrangementer, der ellers skulle placeres i tæt beboede byområder.

En fremgangsmåde kan være at udpege en permanent festivalplads og fx indskrive dette krav i lokalplanen for området. Hermed er fremtidige bygherrer klar over, at kommunen har allokeret et område til afholdelse af store arrangementer.

En anden mulighed er at udpege midlertidige festivalpladser i områder, som står tomme i en periode, enten fordi kommunen afventer en lokalplan eller igangsættelse af et byggeprojekt på arealet.

I udvælgelsen af festivalpladser skal der indtænkes trafikale løsninger, som gør det nemt at komme til og fra arrangementerne.

Refshaleøen

Kommunen har erfaring med store arrangementer på Refshaleøen, fx afslutningsfesterne under Distortion, store koncertbegivenheder og festivalen CopenHell m.fl. Refshaleøen har en placering med afstand til naboer, som tillader sådanne arrangementer. Kommunen har desuden erfaring med at indretning og placering af scenen har betydning for om, der opleves støjgener ved de nærmeste naboer på den anden side af vandet.

Roskildefestival og Amsterdam

Kommunen kan indhente erfaring fra Roskilde festival med henblik på, hvordan en festivalplads kan indrettes og hvilke overvejelser der er nødvendige. Fra Amsterdam kan der hentes erfaring med en festivalzone i en storby.

Virkeområde: Idéer til festivalplads: Prøvestenen, Sjællandsbroen, Refshaleøen

Økonomi: Initiativet kræver ressourcer til indledende undersøgelse og derefter til anlæg af festivalplads.

Ansvarlig forvaltning: TMF

17. Større ansvar for renhold hos detailhandel mm. (TMF)

Virkeområde: Områder udenfor fastfoodrestauranter og detailbutikker, hvor der er registreret øget affald, som følge af natteliv.

Formål: At skærpe fastfoodrestauranters samt døgnåbne butikkers ansvar for renhold under og efter nattelivet.

Effekt: Stor effekt i forhold til affald efter festen i gaden.

Beskrivelse: Forvaltningen oplever, at der i forbindelse med nattelivet i København er øgede affaldsmængder udenfor fastfoodrestauranter og detailbutikker fastfoodsteder, der har åbent i nattetimerne, hvor gæsterne stiller deres sult på vej hjem fra byen.

Med henblik på at øge fokus på løbende renhold foran disse butikker kan det undersøges, hvordan erhvervslivet kan forpligtes til at renholde løbende ud for deres facade. Alternativt kan der arbejdes for et forpligtende fællesskab mellem kommunen og erhvervslivet. En af baggrundene er et ønske om, at detailhandel løfter et større ansvar for løbende renhold ved facader.

Der kan laves et pilotforsøg i et afgrænset geografisk område eller i samarbejde med enkelte detailkæder.

Virkeområde: Indre by, Nørrebrogade

Økonomi: Initiativet kræver ressourcer til at undersøge mulighederne og indgå partnerskab.

Ansvarlig forvaltning: TMF

18. Dispensation til tidligere igangsættelse af renhold (TMF)

Formål: At igangsætte renhold af byen tidligere i weekenddagene, så affald fra festen i gaden er væk, når de første brunchgæster og weekendshoppere møder bybilledet.

Effekt: Høj effekt i forhold til renhold. Negativ effekt i forhold til støj.

Beskrivelse: Der er i dag fastsat regler for starttidspunkter for, hvornår renholdesarbejdet kan påbegyndes. Dette af hensyn til støjgener tidligt på morgenen.

For at kunne skabe en renere og mere præsentabel by efter nattelivet i weekenderne, kan der gives en dispensation til at renhold kan igangsættes tidligere end i dag, gerne kl. 5.30.

Kommunens fejmaskiner genererer støj, som et tidligere starttidspunkt bør balanceres i forhold til, så konsekvensen af mindre affald ikke bliver tilsvarende mere støj. Medarbejdernes sikkerhed er udsat i de tidlige morgentimer, hvilket kræver særlige forholdsregler.

Det skal undersøges om effekten vil være overvejende positiv eller negativ, inden initiativet kan sættes i værk.

Virkeområde: fx Indre By, Rådhuspladsen, Halmtorvet, Nørrebrogade

Økonomi: Initiativet kræver ressourcer til at undersøge effekten og til øgede udgifter ved tidlig drift.

Ansvarlig forvaltning: TMF

19. Fleksible bus- og taxaholdepladser ved Frue Plads (TMF)

Formål Formålet er at mindske støjgener fra de taxier, der opsamler kunder i nattelivet i Nørre Kvarter.

Effekt: Der kan laves et midlertidigt forsøg for at vurdere effekten. Det er væsentligt, at taxaerne benytter pladsen og ikke fortsat samler kunder op i de smalle gader. Initiativet kan have effekt på festen i gaden.

Beskrivelse: Om dagen anvendes Frue Plads til turistbusser, der sætter turister af og på til Strøget/Frue Kirke/Rundetårn m.v. Om aften/natten kan pladsen anvendes til taxaholdeplads, som vil være centralt beliggende og mindske cirkulationen efter kunder. Det skal bemærkes, at taxaer lovgivningsmæssigt kun må søge hyre på særligt afmærkede taxi-pladser og ikke bare fortage opsamling på gaden.

For at lave en kombination af skiltningen for turistbusser på et tidspunkt og taxaer på et andet tidspunkt kræver det en ændring af bekendtgørelsen om vejafmærkning, idet andre køretøjer ikke lovligt kan holde på en taxaplads.

Forslaget indebærer derfor en (lys)tavle, der reserverer pladsen til busser i et bestemt tidsrum og taxier på et andet tidspunkt. Samtidig vil det kræve en infotavle, der fortæller om reglerne for pladsen.

Til at begynde med kan der laves et pilotforsøg med midlertidig skiltning af taxaholdepladser. Idéen om flere taxaholdepladser i Nørre Kvarter kommer fra en analyse af trafikken og bymiljøet i Nørre Kvarter fra 2013. Se uddybende beskrivelse under initiativ 20.

Virkeområde: Frue plads

Økonomi: Initiativet kræver ressourcer til yderligere undersøgelse af muligheder samt finansiering af anlæg og evt. gennemførelse af pilotforsøg.

Ansvarlig forvaltning: TMF

20. Trafikforsøg i Indre By (TMF)

Formål Undgå trafik, der medfører negativ og aggressiv stemning, så nattelivet bliver mindre støjende og mere trygt og undgå loopkørsel og opgasning.

Effekt: Effekten af trafikomlægninger i forhold til nattelivet er ikke entydig. Der er dog planlagt trafikomlægninger i Nørre Kvarter i 2017, som kan give mere viden, og vise om der er potentiale for flere midlertidige trafikforsøg, hvor effekten på nattelivet undersøges nærmere.

Beskrivelse: I 2013 blev der lavet en analyse af trafikforholdene i Nørre Kvarter, som resulterede i idékataloget: "Trafik og Bymiljø i Nørre Kvarter". I analysen blev der både set på trafikken om dagen og natten.

Analysen førte bl.a. til et trafikforsøg, hvor ensretningerne i Studiestræde og Vestergade blev vendt med det formål at nedbringe "loopkørsel" i området. Loopkørsel er her betegnelsen for en type generende trafik, hvor biler cruiser rundt i de små gader med musikstøj til følge, og forsøget medvirkede til at nedbringe loopkørslerne i Studiestræde og Vestergade fra 147 kørsler til 49. Disse ensretninger blev gjort permanente i 2016.

I 2017 vil der yderligere blive gennemført hastighedsdæmpende foranstaltninger i Studiestræde og Vestergade, som også udspringer af idékataloget fra 2013. Derudover vil der også i 2017 blive lavet en analyse af fordele og ulemper ved evt. at fastholde lukningen af Vester Voldgade, når metrobyggepladsen på Rådhuspladsen lukkes. Den idé indgår også i kataloget fra 2013.

Efter trafikomlægningerne i 2017 kan der fortsat være potentiale for at lave nye, midlertidige trafikbesøg baseret på de eksisterende undersøgelser af trafikken i Nørre kvarter og den igangværende analyse af Vester Voldgade. De midlertidige forsøg skal belyse, om flere trafikale ændringer kan have positiv effekt på nattelivet. Udgangspunktet er Indre By, men kan udbredes til andre dele af byen.

Initiativet bør først igangsættes, når de planlagte trafikændringer i Nørre Kvarter er udført.

Virkeområde: Nørre Kvarter, Indre By

Økonomi: Initiativet kræver ressourcer til konkrete forsøg baseret på de analyser, som allerede er blevet udført eller som er ved at blive det. Midlertidige forsøg skal vise om trafikale ændringer kan have positiv effekt på nattelivet i de mest belastede dele af Indre By.

Ansvarlig forvaltning: TMF

21. Samarbejde med festivaler om håndtering af større forsamlinger i byen (KFF, TMF)

Formål: Nedbringe generne fra "festen i gaden" og samtidig medvirke til at sikre en generelt bedre oplevelse af byen til gavn for turister og øvrige gæster.

Effekt: Afhængig af hvilke værktøjer som overføres fra festivalerne.

Beskrivelse: Ved at udveksle erfaringer med større festivaler, kan kommunen få gavn af nogle af de samme værktøjer som festivalerne gør brug af i forhold til styring af større menneskemængder, hvilket i dag er en kendsgerning nogle steder i Indre By.

Erfaringerne kan medvirke til, at ”festen i gaden” kontrolleres bedre, således at gener nedbringes og at folk generelt får en bedre oplevelse. Initiativet skal ikke gøre ”festen i gaden” større, men derimod kontrollere den fest som allerede eksisterer, på en bedre måde.

Virkeområde: Indre By, Nørrebro, Vesterbro, Islands Brygge

Økonomi: Initiativet kræver ressourcer til undersøgelse.

Ansvarlig forvaltning: KFF, TMF

22. Forsøg med at udendørsserveringers lukketid (TMF)

Formål: Afklare om støjgener kan reduceres ved enten at forlænge eller forkorte lukketiden for udendørsserveringer.

Effekt: Effekten er usikker, da initiativet er kontroversielt, uanset om udendørsserveringen forlænges eller forkortes. Det anbefales at begynde med at evaluere de nuværende lukketider og derefter tage stilling til pilotforsøg.

Beskrivelse: Der er delte meninger om, hvorvidt sene udendørsserveringer har en negativ eller positiv effekt på støjniveauet i nattelivet.

På den ene side betragtes udendørsserveringer som kilde til støj på grund af musik fra åbne døre og vinduer og snak fra gæsterne. Dette taler for, at udendørssserveringerne skal lukke tidligere.

På den anden side vil der fortsat være gæster, der skal ud at ryge, og branchen har i den forbindelse en teori om, at det vil give færre støjgener, hvis de i forvejen er bænket udendørs, end hvis der er trafik ind og ud af døren. Med en udendørsservering har rygerne et sted at sidde, og bruger ikke trappetrinene på den anden side af gaden. Derudover risikerer man ikke, at lukkede udendørsserveringsområder bruges til privat fest i gaden.

Kommunen giver tilladelse til brug af offentlige arealer til fx udendørsservering på baggrund af en konkret vurdering. Der må ikke spilles musik, og alt inventar skal pakkes ned senest 30 minutter efter udendørsserveringens lukketid, så det ikke kan anvendes.

I forhold til renhold kan det være en fordel med sen udendørsservering, da restaurationen har udvidet renholdelsespligt i udendørsserveringens åbningstid.

Tilladelser til udendørsservering gives i dag i to kategorier, henholdsvis kl. 24:00 og kl. 02:00 tilladelser. Udendørsservering til kl. 24 er almindelig. I udvalgte områder, og efter konkrete vurderinger, gives tilladelse til senere tidspunkter. Antallet af udendørsserveringer er steget med 10% fra 2015-2016.

Med henblik på at reducere støj fra udendørsservering, kan kommunen vælge at fastsætte en tidligere lukketid, når der gives tilladelser til udendørsservering. På udvalgte steder, hvor der opleves store støjgener, kan lukketiden, efter konkret vurdering, fastsættes til kl. 22:00. I den forbindelse bør det overvejes, om der også skal laves forsøg med senere udendørsservering eller om der kan laves en evaluering af den sene udendørsservering i metropolzonen for at afklare om sen udendørsservering også kan have en støjreducerende effekt.

Forbud mod terrassevarmere

Et andet tiltag til at begrænse støj i relation til udendørsserveringer kan være at forbyde terrassevarmere. Terrassevarmere giver anledning til, at folk opholder sig ude i længere tid om vinteren og på kølige sommeraftener.

Ved at forbyde terrassevarmere kan man begrænse antallet af gæster, som bliver siddende udenfor og derved mindste støjgener fra udendørsserveringer.

Virkeområde: fx Ravnsborggade, Vesterbros Torv

Økonomi: Initiativet kræver ressourcer til evaluering og evt. forsøg og dokumentation.

Ansvarlig forvaltning: TMF

23. Justering af lukkelov – alkoholsalg til senest kl. 24:00 (TMF, KFF)

Formål At gøre det ulovligt at sælge alkohol fra natåbne butikker og kiosker efter kl. 24:00 for at mindske tilgængeligheden til billige drikkevarer hele natten og dermed mindske alkoholindtaget.

Effekt: Initiativet vil have stor effekt, hvis det kan gennemføres. Muligheden for et pilotforsøg i samarbejde med udvalgte detailbutikker bør også undersøges.

Beskrivelse: En række butikker og kiosker har åbent efter kl. 24:00 og sælger billige drikkevarer til festgæster set i forhold til prisen på barer og natklubber. Det medfører, at festglade mennesker samles ved disse natåbne steder og fortsætter festen. Desuden bidrager den lette adgang til billig alkohol til, at gæsterne har mulighed for at drikke sig fulde for færre penge.

Festligheder ude foran butikker og kiosker genererer en stor mængde støj til gene for beboere i disse gader, og kommunen har ikke myndighed til at gribe ind.

Ved at regulere lukkeloven, så butikker og kiosker ikke må sælge alkohol efter kl. 24:00 er det muligt at begrænse, at folk stimler sammen ved disse butikker for at feste og indtage alkohol. Kommunen vil derfor arbejde for ændring i loven.

Et alternativ kan være at arbejde for at unge under 18 ikke må købe alkohol efter et givent tidspunkt. Disse unge bliver sjældent lukket ind i på barer og diskoteker, og kommunen har fået fortalt, at de derfor fester udendørs. Det giver både affalds-, støj- og uringener.

Udover at påvirke lukkeloven kan kommunen også bruge initiativet som mulighed for at skabe forandring i samarbejde med relevante forretninger i de områder, der er mest belastet af festen i gaden.

Da de gældende butikker har en stor indtjening på salg til nattelivets gæster, vil det dog være vanskeligt at indgå et samarbejde om, at de frivilligt begrænser alkoholsalget om natten.

Virkeområde: Butikker, som har åbent efter kl. 24:00.

Økonomi: Initiativet kræver ressourcer til at undersøge mulighederne.

Ansvarlig forvaltning: TMF, KFF

24. Alkoholfri zoner (TMF, KFF)

Formål Formålet er at begrænse støj og affald fra forsamlinger af feststemte mennesker på gaden.

Effekt: Høj effekt i forhold til at begrænse festen i gaden, men svært at håndhæve og kontrollere.

Beskrivelse: Feststemte og berusede forsamlinger på gader og pladser er kilde til støjgener hos de omkringboende og efterlader også meget affald. Kommunen kan ikke forbyde ophold på offentligt areal, men det er muligt i samarbejde med politiet at indføre alkoholfri zoner.

Alkoholfri zoner er særligt relevant i festkvarterer, hvor der også er døgnåbne supermarkeder og kiosker, som sælger alkohol. Her mødes unge mennesker for at købe alkohol billigere end på restauranterne, og der er derfor livlig aktivitet og fest på gaden.

De alkoholfri zoner omfatter kun privat ophold på det offentlige areal. Restauranter med alkoholbevilling omfattes ikke af zonen, selvom de har udeservering inden for området. Der vil blive skiltet med alkoholforbuddet i zonerne.

I forbindelse med arrangementer på pladserne, kan der søges om midlertidig tilladelse til, at der kan drikkes alkohol i de alkoholfri zoner. I så fald tildækkes skiltningen under arrangementets varighed.

Det er som udgangspunkt politiet, der skal håndhæve forbuddet og evt. uddele bøde til dem som overtræder forbuddet, og initiativet kan derfor kun realiseres i samarbejde med politiet.

Der er alkoholfri zoner i flere af landets kommuner. De fleste steder handler det om at undgå miljøer, hvor folk mødes på bænken for at drikke øl i dagtimerne. I Aarhus Kommune er de alkoholfri zoner dog også et forsøg på at flytte ungdomsfester fra kommunens mest synlige pladser. Aarhus Kommune oplyser, at zonerne fungerer efter hensigten.

Fra 2004 til 2010 forsøgte Københavns Kommune at få myndighed til at udstede afgifter for henkastet affald. Det lykkedes ikke, og det er derfor tvivlsomt, om kommunen kan få myndighed til at håndhæve den alkoholfri zone.

Initiativet kræver, at politiet har ressourcer til at håndhæve forbuddet mod at drikke alkohol i zonerne både i dagtimerne og nattetimerne. Muligheden for at kommunen også kan få hjemmel til at håndhæve forbuddet er begrænset.

Inden beslutning om alkoholfri zoner, bør det undersøges, hvordan pladserne bruges i dagtimerne, og hvilken konsekvens de alkoholfri zoner vil få. Der skal også laves en risikovurdering af, hvorvidt de alkoholfri zoner blot vil flytte festen til nærtliggende gader og pladser.

Virkeområde: Fx Nytorv og Gammeltorv

Økonomi: Initiativet kræver ressourcer til undersøgelse af muligheder og evt. pilotforsøg

Ansvarlig forvaltning: TMF

25. Kommunalt tryghedskorps (KFF)

Formål: Kommunale medarbejdere er til stede i festkvartererne og hjælper med at skabe tryghed og ro og nedbringe generne fra ”festen i gaden”.

Effekt: Effekten kan undersøges ved et pilotforsøg. Der er positive erfaringer i Amsterdam, og det er et af få initiativer, hvor kommune kan medvirke til at begrænse støjgener fra festen i gaden.

Beskrivelse: Kommunen har medarbejdere på tilsyn i festkvartererne hver weekend, som hjælper med at holde ro og orden i gaderne. Tryghedskorpset har ikke mulighed for at udøve myndighed over for privatpersoner.

Tryghedskorpsets rolle er at lede festen hen, hvor der plads til den og med en myndig tilgang opfordre feststemte mennesker til at opføre sig mere hensigtsmæssigt.

Tryghedskorpset har fokus på festen i gaden, mens det fortsat er nattelivsvagterne, der fører tilsyn med, at udendørsserveringer pakkes ned, og at restauranterne ikke overskrider det tilladte støjniveau. Tryghedskorpset kan dog eventuelt tage kontakt til dørmænd ved restauranter, hvor gæsterne tager ophold uden for og samarbejde om at få dem indendørs igen.

Tryghedskorpset kan også fungere som øje for Politiet, som de kan tilkalde ved behov. Der bør være en fælles kommunikationskanal mellem tryghedskorps, dørmænd, nattelivsvagter og politi.

Tryghedskorpset kan organiseres på flere forskellige måder, og første skridt er at udvikle idéen og lave et pilotforsøg, hvor natteravnene og socialforvaltningen eventuelt involveres.

Tryghedskorpset har ikke myndighed til reelt at gribe ind over for uroligheder, ulovligheder eller andet der kan forårsage gener. Initiativet vil kun have effekt i forhold til at mindske gener, hvis nattelivets gæster anerkender deres rolle. Dette kan prøves i en forsøgsperiode.

Kommunen kan blandt andet hente erfaring fra Amsterdam, og har også selv erfaringer fra særlige begivenheder med tryghedsvagter, fx nytårsaften på Dronnings Louises Bro.

Virkeområde: Indre By

Økonomi: Initiativet kræver ressourcer til planlægning og gennemførelse af pilotprojekt.

Ansvarlig forvaltning: KFF

26. Privat forankret "koordinator" for by- og nattelivet (KFF)

Formål: Bedre koordinering af nattelivet, hvor nattelivets aktører organiserer sig om en repræsentant, der kan indgå i samarbejde om nattelivet med kommunen i forhold til både udvikling og nedbringelse af gener fra nattelivet.

Effekt: Effekten i forhold til at nedbringe gener afhænger af organisationens grundlag og formål. Konceptet kendes fra flere andre storbyer under betegnelsen "natteborgmester", hvor nattelivets aktører har taget initiativ til at organisere samarbejdet med kommunerne. Udvikling af nattelivet er derfor en væsentlig interesse for organisationen, og det der grundlæggende driver den, mens nedbringelse af gener først og fremmest er interessant i forhold til udviklingen.

Beskrivelse: Københavns Kommune er åben over for forslag fra nattelivets aktører om at etablere en privat forankret organisering af nattelivet, som det kendes fra andre storbyer.

Eventuelle initiativtagere bør i den forbindelse overveje følgende:

- Hvordan der kan etableres en uafhængig non-profit organisation, der kan skabe sammenhæng mellem de offentlige myndigheder og private aktører .
- Hvordan organisationen kan varetage samarbejde og dialog omkring gener fra nattelivet.
- Hvordan organisationen kan bidrage til at nedbringe gener fra festen i gaden.
- Hvordan organisationen kan understøtte, at nattelivet spredes ud til andre områder af byen så de mest belastede områder aflastes.
- Hvilke værktøjer organisationen er i besiddelse af, der kan sikre et flow i gæsternes færden i byen
- Hvordan organisationen kan være med til at udvikle byen.
- Hvordan organisationen kan være til stedet i nattelivet og evt. stå i spidsen for et tryghedskorps jf. initiativ??
- Hvordan organisationen kan vejlede nattelivets aktører i forbindelse med indhentning af tilladelser og vejledning i regler.

Virkeområde: Afhængig af endelig model, men kan gælde hele byen

Økonomi: Kommunens udgifter afhænger af, hvilke opgaver organisationen skal løfte og i hvilken grad kommunen bidrager. I første omgang kan kommunen bidrage med ressourcer til indledende analyse, hvis nattelivets aktører præsenterer et udkast til beskrivelse af organisering.

Ansvarlig forvaltning: KFF

27. Adfærdskampagne (TMF, KFF)

Formål At påvirke nattelivets gæster til at tage mere hensyn til hinanden, til beboere som ikke er en del af festen og til at passe bedre på byen.

Effekt: Initiativet har potentiale i forhold til at nedbringe generne fra festen i gaden.

Beskrivelse: Det er ikke en let opgave at ændre folks adfærd i nattelivet, men en adfærdskampagne kan være med til at sætte en bevægelse i gang mod et mere balanceret natteliv i forhold til dem, der ønsker en rolig by.

Kampagnen skal gennemføres over længere tid, og skal løbende gentages, så det ikke blot bliver en døgnflue. For at kunne lave en god, målrettet kampagne, skal det undersøges, hvem den præcise målgruppe er.

Det vil være en fordel, at kommunen går sammen med nattelivets aktører om kampagnen, så restauranterne bliver en positiv medspiller i forhold til at nedbringe generne fra uhensigtsmæssig adfærd.

Det er vanskeligt at måle effekten af en adfærdskampagne i forhold til anvendte ressourcer. Typisk måler man en kampagnes succes efter, hvor mange der kender til kampagnen. Disse målinger fortæller dog intet om effekt.

Initiativets effekt afhænger af, at der bliver lavet et grundigt forarbejde i forhold til målgruppe, virkemidler og målemetoder, og at kampagnen designes, så den nemt kan gentages eller på anden måde gøres vedvarende uden for store omkostninger.

Virkeområde: Fx Indre By og Islands Brygge

Økonomi: Initiativet kræver finansiering af indledende undersøgelser samt kampagne.

Ansvarlig forvaltning: TMF, KFF

Allerede igangsatte initiativer

Dette katalog over initiativer, der kan medvirke til at nedbringe generne fra nattelivet er et forsøg på at samle redskaberne i en strategisk indsats. Der foregår allerede flere initiativer, der skal mindske generne fra nattelivet, og for at få det fulde billede af kommunens indsats er der her en kort beskrivelse af de igangværende initiativer.

Nattelivsvagt om torsdagen

På efterspørgsel fra borgere vil nattelivsvagten på forsøgsbasis også køre torsdag aften/nat. Forsøget igangsættes torsdag den 4. april og varer henover sommeren 2017.

Stop for nattilladelser konkrete steder

Bevillingsnævnet har meddelt, at der er stop for nattilladelser visse steder i Indre By og på Indre Nørrebro. Stoppet i Indre By forventes at komme til at gælde alle nattilladelser efter Bevillingsnævnets møde d. 8. marts. Stoppet vil gælde indtil Bevillingsnævnet beslutter, at området har nået et geneniveau, så der igen kan meddeles nye nattilladelser.

Forskrift for udendørsmusikarrangementer

Teknik- og Miljøforvaltningen har udarbejdet en forskrift for udendørs musikarrangementer som sætter rammen for afholdes musikarrangementer på specifikke pladser i forhold til antal, varighed, sluttidspunkt og lydniveau. Forskriften skal evalueres om et år.

Trafikoplægninger i Nørre kvarter

I 2017 vil der blive udført en trafikal ombygning i Nørre Kvarter. Gener fra nattelivet er taget i betragtning i forbindelse med planlægningen.

Særligt fokus på udendørsserveringer

Kommunen vil i marts 2017 kontakte restaurationer med udendørsserveringer, hvor der i 2016 er observeret overskridelser af vilkårene og oplyse om vilkårene for tilladelsen.

Mobile toiletter i Indre By

Mobile toiletter opsættes torsdag på Gammeltorv og afhentes igen søndag.